

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. X. Aliquot conclusiones de rectâ Intentione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

esperanda sit, nec petenda, cum non accidant ista, sed A decernantur. Et isto quidem modo tam recta intentionis homo ad id fastigi ascendit, ut iam incipiat nil optare, aut sperare, nil appetere, timere nihil nisi Deum & peccatum, illum ut summum bonum, istud ut omnium malorum malum maximum.

Si horum omnium signorum summa sit incunda, compendio hæc numerantur. 1. Nil turbulenter aggredi. 2. Continuo affectu ad bonam intentionem duci. 3. Ob agenda non anxium esse. 4. Rebus peractis non sollicitè indagare quid alii sentiant. 5. Eventu laboris improspere turbari. 6. Inanem gloriam omni modo fugere. 7. Ab invidia immunem se tueri. 8. Judicia humana posse contemnere. 9. In omnibus quæ carni grata temperantissimum esse. 10. Non publicum, non spectatores vel auditores ambire. 11. Opinione non seduci, vituperis non deijci. 12. Circa omnem vitam tenorem, ad utrumque paratum & indifferentem esse. *Quam bonus Israel Deus, his qui recto sunt corde & qui unum id unicè laborant, ut hæc salutis signa in se deprehendant.*

Psal. 72.
v. 1.

CAPVT X.

Aliquot conclusiones de RECTA INTENTIONE.

O Pinabantur veteres, principum hominis pulchritudinem in oculis esse, cum in his primariam sibi sedem delegerit frontis elegantia. Nam etsi totius vultus symmetria & proportio requiratur ad formam, nulla tamen pars in facie est, per quam animus animique affectus ita traluceant, sicut per oculos: Certè per vitreos hos globulos cor perlucet. Hinc prisci poëtae, Deorum formam laudaturi, ab oculis laudarunt; Homero Minerva Glaucois, Juno Boopis, Musæ Helicopides dicuntur.

Hæc veterum opinio, formosissimum in homine inesse oculis, longè certissima est, si de interiore hominis pulchritudine sit sermo. Si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit. Hi oculi admirandam homini conciliant pulchritudinem, totum reddunt formosum. Per oculum, intentionem hominis designari, jam supra demonstratum est. Nunc illud restat, ut omnes has de bonâ & malâ intentione præceptiones in compendium conferamus. Idcirco conclusiones sive decreta & placita Theologorum super hæc re subjungemus.

Luce. 11.
v. 34.

Tres conditiones boni operis.

Operis boni cuiuscunque quod mercede dignum sit, tres sunt conditiones. 1. Absit malitia. 2. Adsit gratia. 3. Non desit intentio recta. Si una harum defuerit, opus nec Deo gratum, nec homini utile, ac sine merito est. Quod primam conditionem attinet, excludit hæc omnia opera ex se, seu ex objecto (ut loquantur) mala, ut est luxuria, invidia, &c. nunquam bonum pannum dicemus, cujus stammina & licia omnia sunt mala. Altera D conditio boni operis est, ut illius auctor apud Deum sit in gratia, quæ omnium meritum fundamentum est: quamdiu quis Dei hostis est, tamdiu non agit quod gratum sit Deo. Tertia, intentio bona: nam uti quinque illæ demeritantes fatuæ sine oleo admittendæ non erant à sponso, ita nec opera nostra probantur Deo sine recta intentione. Inanibus votis pulsamus cælum, si bonæ intentionis desit oleum. Si oculus tuus fuerit nequam, totum corpus tuum tenebrosum erit.

Matt. 6.
v. 23.

Recta intentio efficit æternam vitam meritoria omnia opera indifferentia.

Omnia indifferentia opera, Recta intentio efficit æternæ vitæ meritoria. Indifferentia opera jam supra diximus ea esse, quæ ex se nec bona nec mala; uti sunt comedere, bibere, legere, scribere, ambulare, pingere, dormire, laborare, negotiari, nundinari &c. hæc enim omnia ultra naturæ vim nihil habent: at si bona inten-

tiō is jungatur, novam induunt dignitatem, & promerentur æternum præmium; modo divina gratia omnis meriti fons non abest. Ita prandendo, cœnando, dormiendo &c. promereri nos posse cælum benignissimus Deus voluit. Nam in hac tali actione tria illa, quæ dixi, conjunguntur. 1. Absit malitia; edere enim, bibere, dormire &c. ex se nil mali habent. 2. Adest gratia; hoc enim ponimus. 3. Non desit intentio bona; & en cælum pro his vult debere Deus. Sic vilissimæ quæque actiones, quæ vix nomen laboris habent, ut fila facere, explicare, convolvere, bacillos cuspidare, pecuniam numerare, mensæ adstare, imò & parietes custodire propter Christum (quod Magnus ille Macarius Palladium iussit facere) æternam beatitudinem emerentur. An non Deum merito merito BONVM, an non æquissimo nomine PATREM appellemus, qui cælum venale fecit pretio tam tolerabili, tam vili? Quod si humanarum actionum infimas illas, ad tantam evehit dignitatem Dei gratia, & intentio recta; meliori jure illas ex se commendabiles, ut orare, stipem dare, obsequium præstare, cælesti præmio reddent dignissimas.

Tertia Conclusio.

Triplex est hæc conclusio.

1. Mala intentio actionem quamcunque, licet excellentissimam ita vitiat, ut nullius omnino sit pretii. Quid generosius quis audeat, quam ut seipsum vivum flammis obiciat? At si gratia Dei, aut recta intentio desit, nihil habet laudis, nihil virtutis facinus. Clarissime Paulus: Si tradidero, inquit, corpus meum, ita ut ardeam; charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, nihil mihi prodest, si charitatis actus, recta intentio defuerit.

2. Mala intentio quodcunque opus indifferens mox malum efficit. Nam si bonas, imò optimas qualque actiones suâ contagione corrumpit intentio mala, quantum magis nondum bonas? Lues contagiosissima est prava intentio: quicquid afflat, jugulat. Hinc dicere aliquid aut facere ut ælimeris aut lauderis, nil boni habet, quia & fons malus, intentio inanem gloriam oleas. Ita emere, vendere, artes exercere solum ut ditescas; ita cibum & potum capere, somno indulgere, confabulationi, lusu, venationi vacare, tantum quia hoc suave & jucundum, nullius ponderis, & vitiosa sunt.

3. Mala intentio, malæ actioni conjuncta res longè pessima, & diaboli opimum spoliū est. Idcirco: Boni, inquit, male uti, malum; sic malis male uti pessimum est. Huius generis sunt furari ut habeas quod in lusum, in gulam, in impuros amores effundas; nitere vestium luxu, ut alios ad lasciviam pellicias; carpere alterius famam, ut grave nocumentum inferas; obruere rationem vino, ut ad flagitium animosior sis; studere avaritiæ, ne quid desit superbiæ &c. Hoc verè est utroque pede ad Orcum currere.

Quarta Conclusio.

Indifferens intentio, indifferenti operi juncta, nil promeretur apud Deum. Theologorum notissimum est: fatum est: Nullum opus merè naturale, meritorium est vitæ æternæ; qualia sunt: artem mechanicam exercere solius lucri gratiâ; cibo abstinere tantum sanitatis causâ; deambulationes instigare temporis solum fallendo &c. Hæ actiones nunquam inter virtutum officia censerentur. Et hoc è Theologie scholis sic pronuntiatur: Omne opus æternæ vitæ meritorium, necesse est ut habeat supernaturale aliquid, quod acquirit per rectam ad Deum intentionem.

Salomonis sacrum ædificium divina pagina sic laudat: Nihil, erat in templo, quod non auro regeretur, sed & altare oraculi texit auro. Cogitationes, sermones, actus nostri sic auro bonæ intentionis vestiendi, ut nihil in animo, nihil in ore sit aut opere, quod non huius auri nobilitatem participet. Ecquid oro, dicite, quid corpus

De recta intentione Lib. II. Cap. X.

301

corpus est sine animâ? nec sensum, nec formam, nec motum habet, miserimus truncus est; quid arbor est sine radice? quid domus sine fulcrâ & substructione? Hoc est actio sine intentione recta.

Quinta Conclusio.

Vir in omnibus sinceræ intentionis, unus idemque, immutabilis, inconcussus permanet, & quod mireris, nunquam errat suo vel alieno damno. Salomon hoc asserit: Non contristabit iustum, quicquid ei acciderit, impij autem replebuntur malo. Illas vitæ vices evitare non licet, quin jam læti, jam dolentes, jam alacres, jam fastidiosi simus, modò has, modò illas mutationes sentiamus, sed ut loquitur Thomas à Kempis) stat super hac mutabilia sapiens, & bene doctus in spiritu, non attendens quid in se sentiat, vel quâ parte flet, ventus instabilitatis: sed ut tota intentio mentis eius ad debitum & optimum proficiat finem. Nam sic poterit unus & idem, inconcussusque permanere, simplici intentionis oculo per tot varios eventus, ad me impræternis directo. De mentis & plebeij per omnia ingenij est, fortuitis potiùs calibus, quàm ratione res metiri. Fit subinde ut inter se diversi luctentur venti, sed si supremus sit Subsolanus aut Favonius, apertum cælum & sereni dies perdurant. Sic in homine sinceræ intentionis nonnunquam diversæ affectiones inter se certant, at ille simplici intentionis oculo ad Deum impræternis directo, per eventus maximè dispares, salvis & incolumis transit; & quò purior ipsius intentio, hoc ipse constantior inter omnes procellas, nec se sibi patitur extorqueri, divinis decretis undecunque immixtis nunquam non optimè contentus. Sic omnia præterquam animum mutationibus permittit, perinde si quis hodie galcæ, cras petaso caput tegat, perendie ligonem, paulò post calamum manu verteret, & nunc stramini nunc plumis indormiat, itaque vestem mutet aut cubile, non frontis serenitatem, non animum. Talis est sinceræ intentionis homo, hac unâ ratione sibi semper similis, omnia ad maiorem Dei gloriam componit: adversa, non dico, non sentit, sed vincit; illud marmotis, hoc hominis est. Si nihil aliud (inquit Thomas ille) quàm Dei beneplacitum & proximi utilitatem intendis & quaeris, internâ libertate perfrueris. Si rectum cor tuum esset, tunc omnis creatura speculum vitæ & liber sanctæ doctrinæ esset.

Addit: nunquam cum errare qui quidem rectæ intentionis sit. Quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Et quomodo is à Vero aut Bono aberraret unquam, qui in omnibus quæ agit, aut Verum & Bonum, Deum ipsum, intentione semper amantissimè complectitur. Scio sapientissimos quoque viros multa delinquere, scio, neminem tam circumspèctum, cuius diligentia non aliquando sibi ipsi excidat; neminem tam maturum, cuius prudentiam non in aliquod servidius factum casus impingat; neminem tam timidum offensarum, qui non in illas, dum vitat, incidat. At hi errores (sic vocemus) politici, ipsi errant, sæpe aliis quoque bono sunt, cautioni & documento sunt. Tres illi ex Oriente Dynastæ in errore fuerunt, cum apud Herodem novi Regis capitalissimum hostem diverterunt; D quia tamen rectissima eorum erat intentio, error hic tam illis ipsi quàm Christianis omnibus bono fuit: præstabat sic errare, ut multi suos errores dedicerent. Non aliter bonæ intentionis homo (politicè sic loquar) errabit sapiens, sed suo aliorumque bono. Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.

Sexta Conclusio.

Rectæ intentionis hostis est maximus humanæ laudis appetitus, & huius pater, Amor sui ipsius, nunquam sine improbitate ingeniosus. Nos in rem nostram callidi homines, felibus simillimi sumus: Felis quomodo cumque ex alto ruat, in pedes decedit, & cadere desinit stando. Quacunque demum ratione nobiscum agat Deus, quicquid mineatur, quicquid promittat, nos identidem ad nos ipsos relabimur, & stamus vitiosis pedibus, malignis affectibus. Blandimenta carnis, hæc nostra

sunt fulcimenta, his basibus nitimur. Quod carni suave, quod gratum, quod delectabile, hoc à nobis avidissimè ambitur. Verissimè dictum ab illo: In multis caligat oculi pure intentionis, respicitur enim citò in aliquid delectabile quod occurrit. Nam & raro totus liber quis invenitur à nevo propria exquisitionis. Sic Iudei olim venerant in Berhaniam ad Martham & Mariam, non propter Iesum tantum, sed ut Lazarum viderent. Mundandus est ergo intentionis oculus, ut sit simplex & rectus, atque ultra omnia media ad me dirigendus. Quanti sunt, è quibus si quaeras cur hoc facis? responsum aliud non poteris, quàm istud: Quia ita mihi placet, quia hoc juvat, & mel mihi est, quia hoc ad meum stomachum facit; hæc re pascor, in hanc meus calor inhiat, hoc mihi volupe. Sic nos nobis ipsi semper faventissimi cœnas apparamus, sic vestes dictamus, sic edificamus, sic titulos affectamus, sic omnia facimus suavi semper in nosmet indulgentiâ & miti affectu. Sed & illud felium feliciter imitatur; illa vix unquam à domo tam procul asportatur, quin norint redire domum: Sic nos tamen à nobis ipsis discessionè subinde faciamus per rectam intentionem, brevè tamen redimus ad nos, & eadem quâ priùs industriâ commoda, delicias, lucra, & quicquid nostrum putamus, quaerimus. Cum omnia fallunt, illud, Sic mihi placet, mordiculis retinemus, & sic quandoque animi causâ mali sumus. Virum autem fidelem quis inveniet? qui nunquam seipsum, Deum quaerat in omnibus. v. 6.

Septima Conclusio.

Rectâ intentione ad Deum se semper attollere, omnia facili animo tolerare; Dei voluntatem & honorem in omnibus spectare, cælum est extra cælum, & æternæ beatitudinis nobilissimum gustatorium, quo nobis propinatur summum bonum. Augustinus: Quidquid tibi est beati Deus, inquit, aliud dederit, minus est quàm ipse; alius non gratis, ut aliquid ab eo accipias: gratis cole, & ipsum accipies. Quod enim dulcius à Deo præmium quàm Deus ipse? An non amantissimè nobiscum agit munificentissimus Deus, qui ad suum nos servitium sic invitat: Quo plus præmij petis hoc mihi charior es servus; plus autem petere nequis, quàm me ipsum, summum bonum, hoc ipsum non nego, si tamen actiones tuas ad hoc disposueris.

Quàm illud cupiditatem nostram suaviter demulceret, si esset qui promitteret in horas singulas quinque aureos, modò singulis horis bis tervè ferio quis fateretur, se id quod facit, in gratiam aureorum facere. O Christiani, quin hoc tandem capimus! quavis horâ non quinque aureos, sed summum, sed æmne, sed infinitum bonum promereri possumus, modò quot horis ad summi boni honorem, id quod agimus, referamus vel unicâ tali cogitatuunculâ: Mi Deus, hoc tuo honori facio: Domine propter te omnia. Dum hanc vitæ militiam sectamur, assidue clamandum: DOMINO & GEDEONI; DEO Iudic. c. 7. & DIVINÆ GLORIÆ; DEO & DIVINÆ VOLUNTATI. v. 18.

CAPVT XI.

Adhortatio ad Religiosos, ad Aulicos, ad omnis Ordinis homines, RECTÆ INTENTIONI exercendæ.

Ad Religiosos.

CVM RECTA INTENTIO Amussis sit omnium prorsus humanarum actionum, nihil æquè magis curandum, quàm ne illa in obliquum derorqueatur. Fit enim plerumque ut quò nitidius quid est, eò citius inficiatur; quò tenerius, eò facilius lædatur; quò præstantius, eò gravius impugnetur. INTENTIO RECTA cum sui vigoris est, nitidissima prorsus, tenerissima, ac præstantissima est, hinc tam citò inficitur, tam facile læditur, tam graviter impugnetur.

Ipsa quidem Religio commissos sibi clientes docet omnia